

Élet és Evangélium

„VENDEG VOLTAM...”

„Hogy lehet valaki perzsa?” — sügnak össze álmélkodva a párizsiak — Montesquieu Perzsa levelei szerint — Rica, a fiatal perzsa főúr körül, aki városukban vendégeskedik. Rica boszszankodva fülel, és szerfölött naivnak találja a kérdezősködőket. Ő inkább azon csodálkozik, hogy lehet a párizsi ember ennyire tájékozatlan és együgyű, miért lepődik meg, ha rá kell jönnie, hogy nem mindenki úgy él, gondolkodik és beszél, mint ő. Egy szó, mint száz: Rica meg azt nem érti, hogy lehet valaki francia.

Mi, huszadik századbeli emberek, képslapokban naponta látunk egzotikus ruhába öltözött, különös arcú, testalkatú idegeneket. Rádióban halljuk a hangjukat, a tévé, a film mozgásukat, otthonukat is közelünkbe hozza. Valahol a lelkünk legmélyén mégis ott lapul az ósi kísértés: magától értődőnek vagy épp egyetemesen kötelezőnek vélni azt, ami történetesen ránk jellemző, s idegenkedve nézni az idegenre, ellenséges — támadó vagy védekező — állásba merevedni előtte. A zenész csodálkozva kérdi: „Hogy lehet valaki botfűlű?” A matematikában vagy a nyelvekben játszva eligazodó gyanakodva méregeti azt, aki sehogyan sem tájékozódik a számára oly könnyen áttekinthető összefüggések között: „Miért tettei magát ilyen esetenek?” A hívő nem tudja elképzelni, hogy valaki őszintén ateista, a nem-hívő viszont belső hazugságot sejt a hívő hite mögött.

Ezeknek a rosszhiszemű föltételezéseknek a megszüntetése ma, az információ forradalma idején sem történhet másként, mint kétszáz vagy kétezer évvel ezelőtt. Utazni kell, vendégként kopogtatni mások kapuján, s másfelől ki kell nyitni házunkat, szívünket a megszűről jött idegenek vagy messze szakadt, gyakran idegenné vált rokonok, ismerősök előtt.

A vendéglátás magatartásformáinak *etikai határait* eléggé világosan ki tudjuk tapintani. A magára valamit adó vendég elsősorban nem pénzben kifejezhető értékekre vágyik, amikor elmegy hazulról. A találkozás örömét keresi, látóhatár-tágító, felfedezés erejű tapasztalatokra készül. Meglepetést ígér, de nem előre megrendezett. Az igazi meglepetés az lesz számára, ha

megmutatkozik előtte egy „másik világ” belső erőtere. Ennek az igénynek színe előtt mennyire elzárkózó lehet egy hazug szíveskedés vagy egy kalmár vendégszeretet minden hangoskodása! Félrevezeti, magára hagyja, meg is alázza a jövevényt. De az ellenkező véglét sem kevésbé riasztó. Ha a vendéglátó minden tartás nélkül kiszolgáltatja magát és mindenét. Emberek találkozásából csak akkor támadhat igazi öröm, ha az öröm kölcsönös, s a találkozásban egyik ember sem kisebbedik.

A vendégről való gondoskodás *stilu*sa vidékenként különbözhet azonos *értékszinten* is. De ezt az értékszintet a szándék s az erkölcsi alapok tisztasága biztosítja — egyetemesen. A kölcsönös tisztelet és érdeklődés, a tartózkodás és a megnyílt játékos és pazar egységében. Igazán az az otthon tud vendéget fogadni, amely nem adja föl a maga belső életét, szemérmét, de védekező elzárkózásba, hazugságokba sem merevül. Egy ilyen vendégszeretet országos és személyes hivatás. Azok számára is, akik nem foglalkozásszerűen bajlódhatnak vele.

A keresztény ember vendégszeretetének *motivációját* és *tartalmát* a felebaráti szeretet és az egyház katolicitásának belátása adja. Az Újszövetség újra meg újra buzdít a vendégszeretetre. Jézus maga is szeretett vendégként a legkülönbözőbb emberek asztalához ülni. Hálás volt Zakeusnak és Lázár nővéreinek azért, hogy szívesen látták, de megróttá Simon farizeust, mert nem adott vizet a lábára, olajat a fejére, csókot az arcára. (Pedig mindezt nem tartozott a vendéglátás minimális követelményei közé.) Mint „egy a legkisebbek közül” kopogtat a mi ajtónkon is, hogy majd elmondhassa egyszer, az ítélet napján: „Vendég voltam, és befogadtatok”.

Jézus is vendéglátónak mondta magát, illetőleg azt a mennyei Atyát, akinek követeként a földre jött. Lakomára hívott, ahová az utak mellől is be lehet menni, de ünneplő ruhában. Arról hozott hírt, hogy Atyánk hazavár, akár mint tékozló fiát is: Ő maga mosta meg a tizenkettő lábát az utolsó vacsorán. S az örök hajlék asztalának ígéretként teríti meg előttünk kenyérrel, borral az oltárt. Úgy volna rendjén, hogy minden keresztény család otthona ennek az örök hajléknak melegével fogadja magába a vándort: családba tartozót és vendéget egyaránt.

TÓTFALUSY ISTVÁN